

DLUGOFALOWOŚĆ PROCESÓW SUBURBANIZACJI WOKÓŁ DUŻYCH MIAST POLSKI (HISTSUBURB.PL)

Jednym z najbardziej spektakularnych zjawisk społeczno-ekonomicznych są procesy suburbanizacji zachodzące współcześnie w otoczeniu dużych miast w Polsce i całej Europie Środkowo-Wschodniej. Zmiany zachodzące w strefach podmiejskich są przedmiotem badań naukowców, rozważań planistów i władz lokalnych, są też tematem doniesień medialnych. Suburbanizacja w tym projekcie rozumiana jest jako etap rozwoju miast i występuje wtedy, gdy obszary podmiejskie rozrastają się kosztem centrum miasta, co wynika z rozlewania się miasta na jego otoczenie. Jednym z zamierzeń projektu jest zwrócenie uwagi na fakt, że tak naprawdę procesy suburbanizacji w Polsce nie są niczym nowym. Rozwój przedmieść jest bowiem zjawiskiem typowym w zasadzie dla każdego etapu rozwoju dużych miast, a więc początków tego procesu należy szukać znacznie wcześniej niż w latach 90. XX w., w dobie przemysłowej czy nawet w średniowieczu.

Głównym celem projektu jest identyfikacja procesów suburbanizacji wokół dużych miast w Polsce od początków XIX w. do końca lat 80. XX w. Wspomniany okres utożsamiany jest jako etap wstępny dla procesów suburbanizacji występujących współcześnie, a zainicjowanych wraz z transformacją polityczną i społeczno-gospodarczą po 1989 r. Założono, że współczesne przemiany zachodzące wokół dużych miast Polski, wkroczyły na obszar stref podmiejskich różniących się pierwotną strukturą sieci osadniczej oraz stopniem zaawansowania procesów suburbanizacji we wcześniejszych okresach. Zakres czasowy projektu został podzielony na pięć okresów, obejmujących lata: [1] 1800-1841, [2] 1842-1880, [3] 1880-1918, [4] 1918-1945, [5] 1945-1989. Tak wyznaczone okresy mają w zamyśle odpowiadać zaawansowaniu procesów urbanizacji oraz kolejnym krokom milowym w zakresie rozwoju środków transportu, które są głównym motorem napędowym dla przemian społeczno-ekonomicznych.

W tym miejscu można byłoby zadać sobie pytanie, co nowego wnosi ten projekt. W aspekcie naukowym pozwala on lepiej zrozumieć długofalowość i skutki przestrzenne suburbanizacji w otoczeniu dużych miast, a także istotę tego procesu. Jest to tyle ważne, że przyglądając się żywiołowości, dynamice i skali przeobrażeń zachodzących w strefach podmiejskich nie sposób oprzeć się wrażeniu, że proces ten wymknął się spod kontroli. W ramach badań zamierzamy się jednak zastanowić, na ile procesy suburbanizacji zachodzące współcześnie są podobne do przeobrażeń, jakim strefy podmiejskie podlegały już wcześniej (przed 1989 r.), a jednocześnie, czy zrozumienie tych procesów i ich skutków może stanowić remedium na rozwój przestrzenny suburbiów obecnie, w tym na ograniczenie chaosu przestrzennego w strefie podmiejskiej.

Jednym z efektów projektu ma być strona internetowa (histsuburb.pl), która będzie zawierać najważniejsze informacje na temat projektu, wyniki badań oraz stanowić platformę wymiany dla osób zajmujących się problematyką suburbanizacji i stref podmiejskich. Planowany jest też cykl webinarów o charakterze popularno-naukowym, w trakcie których będą prezentowane wyniki badań realizowanych w trakcie projektu. Wydaje się również, że nasze badania będą stanowiły punkt wyjścia do dalszych analiz nad rozwojem stref podmiejskich, chociażby przez złożenie wniosku o projekt w międzynarodowym zespole badawczym, którego przedmiotem byłoby zjawisko suburbanizacji i jej skutki przestrzenne rozpatrywane w ujęciu historycznym w całym obszarze Europy Środkowo-Wschodniej.